

FLERE UNGE MED I FÆLLES SKABET

TÆNK
NYT

B

TÆNK NYT FOR BØRN, UNGE OG VOKSNE

Radikale Venstre har det seneste år lagt op til markante nybrud og investeringer i børn, unge og voksnes muligheder, i skoler og i uddannelse hele livet.

Tænk Frit. Tænk Børn

August 2021

Radikale Venstre foreslog en række markante veje til at styrke skoler og fritidstilbud, for at give alle børn den bedste start på livet og større frihed til at forfølge sine egne mål.

Sammen om et stærkt Danmark

August 2022

Radikale Venstre foreslår i sin 2030-plan at investere op mod 6,3 mia. kr. ekstra i børn, unge og uddannelse.

Stærke uddannelser - hele livet

September 2022

Radikale Venstre lægger op til at investere i uddannelserne og sætte dem fri til gavn for unge og voksne – og for virksomheder og velfærd – i hele Danmark.

Flere unge med i fællesskabet

September 2022

Radikale Venstre foreslår i dette udspil at sætte udsatte unges drømme og potentialer i centrum ved at fjerne krav og regler til kommunerne, og investere i bedre sagsbehandling, uddannelsesstilbud og psykiatri for dem, der har svært ved at finde fodfæste i job eller uddannelse.

FLERE UNGE MED I FÆLLESSKABET

Lad os sætte de unges drømme og potentiale foran politikernes ret og pligt. Lad os se det enkelte menneske frem for systemet. Lad os tænke nyt, så vi får flere unge med i fællesskabet.

42.000 unge sidder fast uden for fællesskabet

42.000 unge i alderen 15-24 år har ikke en ungdomsuddannelse, er ikke i gang med at tage en og har ikke et job.

Det er unge, som næsten alle er begyndt på en uddannelse, men er snublet i et stadig mere strømlinet uddannelsessystem. Det er unge, hvoraf mange mistrives og er ensomme. Det er unge, som ofte har helbredsproblemer og psykiatriske diagnoser, dårlige karakterer fra folkeskolen og for nogens vedkommende et misbrug eller en kriminel løbebane. Over en tredjedel har en kombination af flere udfordringer på én gang.

De vil gerne være med og samfundet har brug for dem. Men de har svært ved at finde en vej ind i fællesskabet og tabes alt for ofte i krav, regler og systemtænkning i kommunerne. De finder i stedet sig selv efterladt foran en skærm, alene på et klubværelse eller formålløst drivende i udkanten af samfundet.

Det er unge, som ikke realiserer deres drømme og potentialer. Blandt andet fordi vi har været for dårlige til at give dem den hjælp – eller stille de krav – de har haft brug for. Det er spild af livsdrømme og potentialer. Det giver ikke mening i et samfund som vores og derfor skal der gøres noget.

Tænk hvis de unge fik den tid, tillid og tilskyndelse, de har brug for

Tænk hvis det blev vigtigere, hvad den enkelte unge kunne og ville, end hvad reglerne siger, de skulle og måtte. Så skoletrætte unge ikke blev tvunget i uddannelse, men fik hjælp til at komme i job. Så hjemløse unge fik hjælp til at finde en lejlighed, før de trækkes i kontanthjælp for ikke at klare en eksamen.

Tænk hvis det blev vigtigere at få de unge godt på vej i livet, end at få dem ud af de offentlige kasser. Så de fagprofessionelles faglige skøn blev afgørende for den hjælp og de krav, vi møder de unge med, frem for centrale regler og firkantede standarder. Uanset om de peger på arbejde eller uddannelse, mere tid eller hurtigere indgreb, strengere krav eller større støtte.

Radikale vil engagere samfundet i den enkelte unges udvikling

Livet skal være meningsfyldt for alle mennesker i Danmark – og derfor mener vi også, at det er et samfundsansvar, at vores unge er godt i gang med at gribe livet, når de fylder 25. I den alder bør ingen sidde alene og isoleret uden for fællesskabet.

I 2020 og 2021 er antallet af unge uden job eller tilknytning til uddannelse lykkeligvis faldet fra over 47.000 personer, som det lå på tidligere. Men det er langt fra nok. Vi er stadig

---

langt fra at nå de mål, som Folketinget tidligere har aftalt. Derfor vil det Radikale Venstre nu styrke de seneste års udvikling ved at sætte den enkelte unges udvikling i centrum, sætte kommunerne fri og opruste ungeindsatsen massivt.

VISION:

Unge i Danmark skal kunne drømme om fremtiden, skal ses for dem, de er og skal kunne finde en vej ind i fællesskabet.

Tænk frit i folkeskolen og i beskæftigelsessystemet

Der skal sættes ind på alle fronter: i folkeskolen, på ungdomsuddannelserne, i beskæftigelsessystemet, psykiatri, sundhedssektor og socialvæsen - og i samspillet mellem sektorer, institutioner og forvaltninger.

Radikale Venstre har allerede foreslået første skridt. I sommeren 2021 fremlagde vi vores børneudspil 'Tænk Frit – Tænk Børn' med et mål om, at mistrivlsen skal mindskes og alle børn skal lære at regne, skrive og læse. Det er afgørende for, at gruppen af unge uden job eller uddannelser bliver mindre i fremtiden.

Men friere børn hjælper ikke de unge, som står med problemerne i dag. Én af de helt store forhindringer ligger i vores beskæftigelsessystem. Det handler alt for lidt om den enkelte unges udviklingsbehov og alt for meget om krav og mål, som staten sætter for kommunerne, samt firkantede pligter og rettigheder, som politikerne har tilkendt borgerne.

Større frihed og ansvar til kommunerne

Vi vil skabe forandring ved at sætte kommunerne og beskæftigelsessystemet fri, når det handler om unge under 25 år. Det gør vi ved at erstatte tusindvis af sider med regler, love og krav om, hvordan kommunerne gør tingene, til et helt enkelt mål for, hvad der skal komme ud af dem: Flere af vores unge skal i job eller i uddannelse.

Og så vil vi investere i at få det til at ske – omstille kommunernes indsatser, så både den enkelte kommune og hele samfundet hurtigere får gavn af dem.

Bedre uddannelses tilbud og tidligere opsporing

Den Forberedende Grunduddannelse (FGU) er etableret som et målrettet uddannelses tilbud til at få flere udsatte unge igennem en ungdomsuddannelse. Men den er underfinansierede, har brug for flere engagerede undervisere og har derfor svært ved at fastholde og løfte de unge.

Der er brug for bedre og stabile rammer, der kan styrke kvaliteten på FGU og derved forstærke uddannelsens evne til at løfte den enkelte unge. Det gælder også på erhvervsuddannelserne. Og så skal der større fleksibilitet i tilrettelæggelsen af ungdomsuddannelserne for den enkelte udsatte unge.

Samtidig skal alle kommuner have en tidlig, velfungerende opsporing og indsats rettet mod psykisk sygdom og mistrivsel.

REFORM 1: DEN ENKELTE UNGES UDVIKLING SÆTTES I CENTRUM

- De unges udvikling sættes i centrum og beskæftigelsesindsatsen for udsatte unge sættes fri.
- Arbejde og uddannelse ligestilles, så den enkelte unges udgangspunkt og bedste vej videre bliver styrende for valget af indsatser. Kommunerne skal sikre relevante uddannelses tilbud.
- De unge får én kontaktperson – som kender dem og deres udviklingsbehov, så de har en ambassadør og så de ikke selv skal navigere i systemernes forskellige hensyn og krav.

REFORM 2: STØRRE ANSVAR, FRIHED OG FORVENTNINGER TIL KOMMUNERNE

- Der indføres ét resultatmål for kommunernes indsats: De skal nedbringe antallet af børn og unge uden uddannelse eller beskæftigelse med over 25 pct. i 2030 svarende til 12.000 færre.
- Alle proceskrav og detailmål i beskæftigelsesindsatsen for de unge afskaffes i de kommuner, der tilslutter sig målsætningen om at reducere gruppen med 25 pct.
- Mere målrettede, individuelle indsatser for unge uden job eller uddannelse. Der tilføres 0,5 mia. kr. til Den Sociale Investeringsfond. Midlerne skal målrettes indsatser i de kommuner, der tilslutter sig målet. Hvis en kommune ikke opnår fremgang mister muligheden for at søge midler fra fonden.

REFORM 3: UNGEINDSATSEN OPRUSTES

- Skoler, daginstitutioner, fritidstilbud mv. styrkes med 4 mia. kr. så alle børn fremover får faglige kompetencer og bedre trivsel – og så færre kommer til at stå uden job eller uddannelse *jf. det separate udspil "Tænk Frit – Tænk Børn"*.
- Bedre og mere fleksible uddannelses tilbud til udsatte og sårbare unge for 500 mio. kr. om året - herunder bl.a. FGU, EUD mv.
- Tidligere opsporing, bedre psykiatriske og sociale tilbud i alle kommuner mv. for 200 mio. kr. om året.

Økonomi

Investering i tiltag	mio. kr.
Social investeringsramme for de unge.....	5 x 100*
<i>(Kapital til omstilling i kommuner mv. f.eks. via Den Social Investeringsfond)</i>	
Investering i Den Forberedende Grunduddannelse.....	250
Mulighed for forlængede ungdomsuddannelser for udsatte unge.....	100
Lavere frafald og bedre kvalitet i EUD	150
Styrket psykiatri og socialindsats for unge**	200
<i>(f.eks. tidlig opsporing, nye tilbud med højere og mere ensartet kvalitet i kommuner og regioner)</i>	
I alt (varige årlige midler).....	700

*) Fem enkeltstående bevillinger i årene 2023-27 på 100 mio. kr. til at understøtte bedre indsatser og sagsbehandling i de kommuner, som forfølger målet om over 25 pct. færre unge uden uddannelse og job i 2030.

**) Heraf finansieres 70 mio. kr. fra overskydende puljemidler fra gymnasiereformen.

UDDYBNING AF REFORMFORSLAGENE

Den enkelte unges udvikling sættes i centrum

Et politisk flertal på Christiansborg, heriblandt Radikale Venstre, har engang fastlagt, at uddannelse er vejen til job for alle unge – uanset hvem de er og hvor de er i deres liv. Men mange af de 42.000 unge udenfor fællesskabet har dårlige erfaringer med uddannelsessystemet. De er trætte af skolen og har ikke nogen erhvervskompetencegivende uddannelse. Hvis de ikke kan finde et job og har brug for kontanthjælp, så bliver de i dag sendt direkte tilbage på skolebænken eller de kan få hjælp til at komme ind i uddannelsessystemet, men ikke i job.

Sådan har det været, siden kontanthjælpsreformen fra 2013. Ideen om uddannelsesydelse og uddannelsespålæg er god nok og det er stadig vigtigt, at unge mennesker uddanner sig – ikke mindst de ledige. Men uddannelse er ikke løsningen for alle nu og her. Vi skal tænke indsatsen mere individuelt og for mange blandt de 42.000 unge udenfor fællesskabet kan uddannelse være en omvej – ikke en genvej – til deres første stabile job.

Derfor vil Radikale Venstre:

- Lade den unge og sagsbehandleren i fællesskab afgøre, om den unge skal have hjælp til at komme i job eller hjælp til at komme i uddannelse. Alle kommunerne skal fortsat sikre tilstrækkelige relevante uddannelsesstilbud.

Beskæftigelsesindsatsen sættes fri

Et praktikforløb hos en arbejdsgiver varer fire uger eller 13 uger. En mentor kan kun følge personer, der samtidig får en ydelse. Du kan ikke både tage et danskursus og være i praktik. Hvorfor? Fordi det står i loven. Men nogle gange spænder loven ben for, at alle de gode indsatser rent faktisk kommer til at virke. Hvad nu, hvis man har brug for et lidt længere praktikforløb, fordi det tager tid at føle sig tilpas, så man kan få noget ud af forløbet? Eller måske skal mentoren følge den unge i et par måneder eller et halvt år, efter hun er kommet i beskæftigelse, fordi det kan betyde, at hun bliver i jobbet frem for at vende tilbage i ledighedskøen. Ofte ved sagsbehandlerne godt, hvor skoen trykker, og hvad den unge har brug for, men reglerne kommer i vejen. Derfor vil vi sætte beskæftigelsesindsatsen fri for de unge, så kommunerne kan skræddersy en indsats sammen med de udsatte unge.

Derfor vil Radikale Venstre:

- Tillade mentorhjælp til unge, der er kommet i job efter en periode som aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.
- Tillade individuelt tilrettelagte praktikforløb af op til 6 måneders varighed.
- Nedsætte et "Smidighedsudvalg" med praktikere, som skal pege på uhensigtsmæssig stivhed og benspænd i regler og krav, og anbefalinger til, hvilke der er vigtigst at løse op for.

De unge skal have én gennemgående kontaktperson

Mange af de 42.000 unge uden beskæftigelse eller uddannelse har flere forskellige problemstillinger og derfor også flere indgange ind i 'systemet'.

Typisk vil der både være indsatser fra socialforvaltningen og beskæftigelsesforvaltningen og ofte vil der også være en uddannelsesinstitution eller et behandlingsforløb i sund-

---

hedssektoren inde i billedet. Det kan betyde mange forskellige regelsæt og nogen gange modstridende regler. Noget af det vil vi løse ved at sætte kommunerne fri fra proceskravene. Men det er samtidigt helt centralt, at den unge ikke skal navigere i det selv.

Derfor vil Radikale Venstre:

- Give hver enkelt ung én plan og én koordinerende sagsbehandler, som skal have bemyndigelse til at prioritere i indsatserne, så de ikke spænder ben for hinanden og for den unge.

Større ansvar, frihed og forventninger til kommunerne

Nogle kommuner er rigtig gode til at få flere unge ind i fællesskabet. Hjørring, Aabenraa og Aarhus for eksempel. Men alt for mange steder går det skævt alt for ofte. Det er ikke så mærkeligt, for det er en svær opgave, der ikke nødvendigvis løses med de indsatser, som kommunerne i dag måles på eller er vant til at bruge. For det er forskelligt fra sted til sted og fra ung til ung, hvilken indsats, der skal til. Derfor kan de nuværende enslydende rettigheder, pligter, mål og krav være en barriere for, hvor godt kommunerne lykkedes.

I dag måles kommunerne f.eks. på, hvor mange samtaler de afholder, hvornår de afholder samtalerne, hvor mange borgere modtager ydelser, hvor længe deres borgere modtager ydelser, hvor mange borgere der går fra ledighed til beskæftigelse osv. osv. Hvis de ikke lever op til målene, bliver de sat under skærpet tilsyn og skal bruge kræfter på at redegøre for indsatser, udvikling og årsager. Det skal stoppe. Det vigtige er jo ikke antallet af samtaler. Det vigtige er, at indsatsen virker. Derfor vil vi afskaffe procesmål og i stedet sætte krav til resultatet.

Vores mål er, at der skal være 12.000 færre i gruppen af unge uden uddannelse eller beskæftigelse i 2030. Det svarer til, at alle kommuner skal nedbringe antallet i deres kommune med over 25 pct. De kommuner, der tilslutter sig at arbejde for målet om en reduktion på mindst 25 pct., bliver fritaget for procesmålene og får mulighed for at indgå i investeringssamarbejder med Den Sociale Investeringsfond, jf. nedenstående.

Kommunerne har selv stor interesse i, at deres borgere kommer ud af ledighed og i job eller uddannelse. Både fordi alle ønsker det bedste for vores unge og fordi kommunerne kan spare udgifterne til ydelsen, hvis en borger kommer i job. Men der er brug for at udvikle nye metoder og udbrede gode erfaringer. Derfor er der brug for at investere i en omstilling af kommunernes beskæftigelsesindsats. Så de kan igangsætte indsatser, der har fokus på og virker for den enkelte unge – frem for bare at gøre det de plejer, eller det, som staten kræver af dem.

Det betyder ikke, at der skal sættes flere penge af til drift og administration i kommunerne. Men kommunerne skal kunne få midlertidig hjælp, viden og eventuelt kapital til permanent at omlægge deres indsats. Det tror vi kræver en investering – men det vil være en investering som både staten og kommunerne på sigt vil få tilbagebetalt mange gang.

Derfor vil vi give et kapitalindskud på 100 mio. kr. om året i perioden 2023-2027 til Den Sociale Investeringsfond. Det svarer til en tidobling af fondens kapital. Fonden kan indgå i investeringspartnerskaber med kommunerne med henblik på at optimere eller nyudvikle indsatserne. Midlerne kan bruges indenfor både beskæftigelse-, uddannelse-, social- og

---

sundhedsområdet og skal bidrage til at nedbringe antallet af unge, der står uden job eller uddannelse.

I løbet af 2025 gøres der status over fremgangen, og de kommuner, som ikke har opnået tilstrækkelig fremgang, får 2 års karantæne fra at indgå i investeringspartnerskaber med Den Sociale Investeringsfond og skal i karantæneperioden leve op til gældende regler og procesmål.

Radikale Venstre vil:

- Indføre ét resultatmål: Kommunerne skal hver især nedbringe antallet af unge udenfor fællesskabet med 25 pct., så vi samlet når målet om 12.000 færre unge under 25 år, der ikke har en uddannelse, er i gang med en uddannelse eller har et job.
- Sætte kommuner, der tilslutter sig målet, fri for alle procesmål og krav vedr. indsatsen for de unge og give dem adgang til at indgå i investeringsprojekter i den sociale investeringsfond, jf. næste punkt.
- Afsætte [0,5 mia. kr.] til den sociale investeringsfond med henblik på at kommuner og investeringsfonden kan indgå i investeringspartnerskaber.

Bedre uddannelser for udsatte og sårbare unge

Mange af de unge, som i dag står uden uddannelse eller job, er faret vild i et uddannelsessystem med fokus på fremdrift, høj faglig progression og faste overgange mellem de forskellige dele af systemet. Nogle fordi deres folkeskoletid har taget modet fra dem. Andre slås med en psykisk eller fysisk diagnose, mistriksel, misbrug eller en svær familiesituation. Blandt de 15-24 årige, som hverken har job eller en ungdomsuddannelse, har 40 pct. en fysisk eller psykisk diagnose.

Men selvom de i virkeligheden er dem, der har haft brug for det mest fantastiske uddannelses tilbud, så har de ofte slet ikke fået et tilbud eller kun det mest skræbete.

Den forberedende grunduddannelse (FGU) skulle have været hovedvejen ind på ungdomsuddannelser eller i beskæftigelse for en stor del af de unge, der aldrig er kommet videre efter folkeskolen. Men da uddannelsen åbnede sine døre for tre år siden, kom den alt for dårligt fra start. De unge har brugt det mindre end forventet og rammerne er for dårlige. Der er brug for at give FGU'en en frisk start med et markant bedre fundament, hvis det for alvor skal blive en succes.

I gennem en årrække har en række almene gymnasier og VUC'er etableret treårige hf-klasser målrettet bl.a. denne gruppe af unge. Det har ofte vist sig som en succes, hvor de unge har opnået bedre faglige resultater og er indgået i et socialt studieliv. Kun meget få er faldet fra undervejs. Men der mangler varige ressourcer til at understøtte disse særlige forløb mere systematisk.

Endelig blev det i foråret krystalklart – da en stor gruppe elever på erhvervsuddannelserne erklærede et lærlingeopgør – at der bl.a. mangler nyt og bedre udstyr på de faglige uddannelser. En elev oplevede at blive udlært på den samme maskine som sin far en generation tidligere. Der er brug for faglærte, hvis vi skal gennemføre den grønne omstilling, løfte velfærden og styrke væksten fremover. Derfor er der også brug for at investere i erhvervsuddannelserne.

Radikale Venstre vil:

- Afsætte 250 mio. kr. årligt til at styrke FGU. Skolerne vil få de nødvendige midler til at drive et godt uddannelsesstilbud, give mulighed for lokalt at planlægge antallet af linjer og skabe bedre sammenhæng til grundskolen.
- Afsætte 100 mio. kr. årligt til udstrakte forløb på ungdomsuddannelser for udsatte unge. Pengene vil sikre at nogle skoler kan gøre det nemmere for at udsatte unge at gennemføre en studentereksamen, HF eller en erhvervsuddannelse på nedsat tid.
- Afsætte 150 mio. kr. årligt til et udstyrsløft og reduktion af frafaldet på erhvervsuddannelser. Pengene skal bl.a. gå til at give bedre og moderne værktøj og udstyr på landets erhvervsskoler samt understøtte tiltag for at reducere frafaldet.

Tidligere opsporing og bedre indsats for børn og unge, der mistrives

Flere børn og unge mistrives og et stigende antal udredes og behandles for psykiske lidelser i børne- og ungdomspsykiatrien. Årsagerne er ikke fuldt belyst – og det kan bl.a. skyldes at vi er blevet mere opmærksomme på mistrivsel - men uanset hvad er det et udtryk for et stigende behov. Det er langt fra alle af de børn og unge, der oplever mistrivsel, som har brug for psykiatrisk behandling, men alligevel vil de have gavn af en tidlig, målrettet indsats, som inddrager deres familier og lærer/pædagoger mv.

Flere lettilgængelige og højt kvalificerede tilbud, der har vist god effekt, er derfor afgørende for at kunne hjælpe de mange børn og unge, der kæmper med psykisk mistrivsel, som får en psykisk lidelse tidligt i livet eller som kæmper med svære psykiske lidelser. Desværre oplever alt for mange forældre, børn og unge, at vejen til hjælp er lang og svær. Der kan være lang ventetid og forvirrende henvisninger på kryds og tværs af skole, kommune læge og psykiatri før problemerne bliver ordentligt udredt. Adgangen til hjælp er endvidere meget forskellig fra kommune til kommune. Det går ud over de unge og gør problemerne værre.

Radikale Venstre vil:

- Afsætte 200 mio. kr. til tidligere opsporing, bedre psykiatrisk og sociale tilbud mv. Midlerne skal bl.a. kunne understøtte, at der i alle kommuner opbygges lettilgængelige tilbud med én indgang og klare faglige rammer målrettet børn og unge med psykisk mistrivsel og symptomer på lette psykiske lidelser.

De skal samtidig understøtte styrket sammenhæng mellem sektorer og tilbud, styrket specialisering til dem med de sværeste udfordringer og et løft af de fagprofessionelles kompetencer til både sagsbehandling og tilbud.

**Radikale Venstres folketingsgruppe
September 2022**

**Radikale Venstre
Christiansborg Slotsplads 1
1240 København K**

radikale.dk

radikale **B**